

Fastlegeordningen

”En vellykket helsereform som krever videreutvikling”

Svein Steinert

Spesialist i allmennmedisin, MPH

Nasjonalt senter for distriktsmedisin, UiT

Fastlegeordningen - bakgrunn

- Danmark, Nederland og Storbritannia har hatt listepasientsystem siden 1940-tallet
- Listepasientmodellen hadde mange forkjempere i Norge på 70-tallet
- Ved innføring av kommunehelsesloven i 1984 valgte man likevel en områdemodell
- Nytt forslag om innføring av listepasientsystem i 1989 ("Røynslemeldinga")
- Forsøk med fastlegeordning i Tromsø, Trondheim, Lillehammer og Åsnes 1993 – 96
- Innføring av en nasjonal fastlegeordning i juni 2001

Lov om helsetjenesten i kommunene

- Ikrafttredelse fra 1. januar 1984
- Regulerer kommunens ansvar
- Deltjenester som kommunen skal sørge for:
 - Allmennlegetjeneste (**fastlegeordning**)
 - Legevaktordning
 - Fysioterapitjeneste
 - Sykepleie (helsesøster og hjemmesykepleie)
 - Jordmortjeneste
 - Sykehjem eller annen boform for pleie
 - Medisinsk nødmeldetjeneste
 - Transport av behandlingspersonell

Kommunehelseloves formål

- ”Kommunen skal ved sin helsetjeneste fremme folkehelse og trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold, og søke å **forebygge** og **behandle** sykdom, skade eller lyte.
- Den skal spre opplysning om, og øke interessen for hva den enkelte og allmennheten kan gjøre for å fremme sin egen helse og sunnhet og folkehelsen”

Kommunehelsesloven - rett til helsehjelp

- § 2-1
"Enhver har rett til *nødvendig helsehjelp* i den kommunen der han eller hun bor eller midlertidig oppholder seg."
- § 2-1 a
"Enhver som er bosatt i en norsk kommune, har rett til å stå på liste hos lege med *fastlegeavtale*, også asylsøkere og deres familie når de er medlem av folketrygden."
- § 2-2
"Barn har rett til nødvendig helsehjelp også i form av *helsekontroll* i den kommune barnet bor eller oppholder seg midlertidig"

Et eksempel på nødvendig helsehjelp i Distrikts-Norge

Svein Steinert 24.04.09

Forskrift om fastlegeordning i kommunene

- § 1. *Formål*

”Formålet med fastlegeordningen er å *bedre kvalitet* i allmennlegetjenesten ved å sikre at mennesker bosatt i Norge skal få en fast allmennlege å forholde seg til. Fastlegeordningen skal gi befolkningen større *trygghet* gjennom bedre *tilgjengelighet* til allmennlegetjenesten.”

Evaluering av fastlegereformen 2001-2005

- **Legedekningen** er bedret og stabiliteten høy, men fortsatt problemer i småkommuner
- **Tilgjengeligheten** er bedret, men pasientene er likevel ikke tilfreds med ventetid på time og telefontilgjengeligheten
- **Kontinuiteten** er økende og 98,5 % har fått plass på en fastlegeliste
 - 2,5 % av befolkningen bytter fastlege hvert kvartal
- **Effektiviteten** er økt, men portvaktrollen er trolig svekket
 - flere henvises til andrelinjetjenesten

Problemer i fastlegeordningen 2009

- Lav rekruttering, spesielt i distriktene
 - Bare 8 - 10 % av nyutdannede leger i starter spesialistutdanning i allmennmedisin
- "Forgubbing" blant fastlegene
- Problem med å dekke legevakter
- For lange lister - økende arbeidsbyrde
- Mangler strukturerte utdanningsstillinger på fast lønn

Fordeling av legeårsverk 1996 – 2006

(Kilde: SSB)

	1990	2000	2002	2006
Kommunene	3016	3809	4151	4281
Spesialisthelsetjenesten	5722	9298	9716	11040
Sum legeårsverk	8738	13098	13867	15321
<i>Primærlegeandel</i>	34,5 %	29.1 %	29,9 %	27,9 %

Behov for flere fastleger

Ber om 2700 nye fastleger

Dagen Medisin 2008-12-11

”Det er behov for 2700 flere allmennleger frem til 2015.

- Kom med dem, er rådet Helsedirektoratet gir til statsråd Bjarne Håkon Hanssen.”

<http://www.dagensmedisin.no/nyheter/2008/12/11/ber-om-2700-nye-fastleger/index.xml>

Behov for en kommunehelsereform

Samhandling blir stortingsmelding

Dagens Medisin 2009-03-03

Regjeringen har funnet det hensiktsmessig at samhandlingsreformen blir lagt frem i form av en stortingsmelding, sier statsrådene Bjarne Håkon Hanssen og Magnhild Meltveit Kleppa.

Årsaken er at både helse- og omsorgsministeren og kommunal- og regionalministeren vil sikre en bred politisk behandling av meldingen.

Kommunal hovedrolle

– Kommunene vil spille en avgjørende rolle for at denne reformen skal lykkes, sier statsråd **Magnhild Meltveit Kleppa**.

– Kommunene har allerede i dag ansvar for mange viktige oppgaver av betydning for folks helse. Et utvidet ansvar vil berøre spørsmål om både organisering og finansiering av kommunesektoren, sier kommunal- og regionalministeren.

Sterk satsing på kommunehelsetjenesten

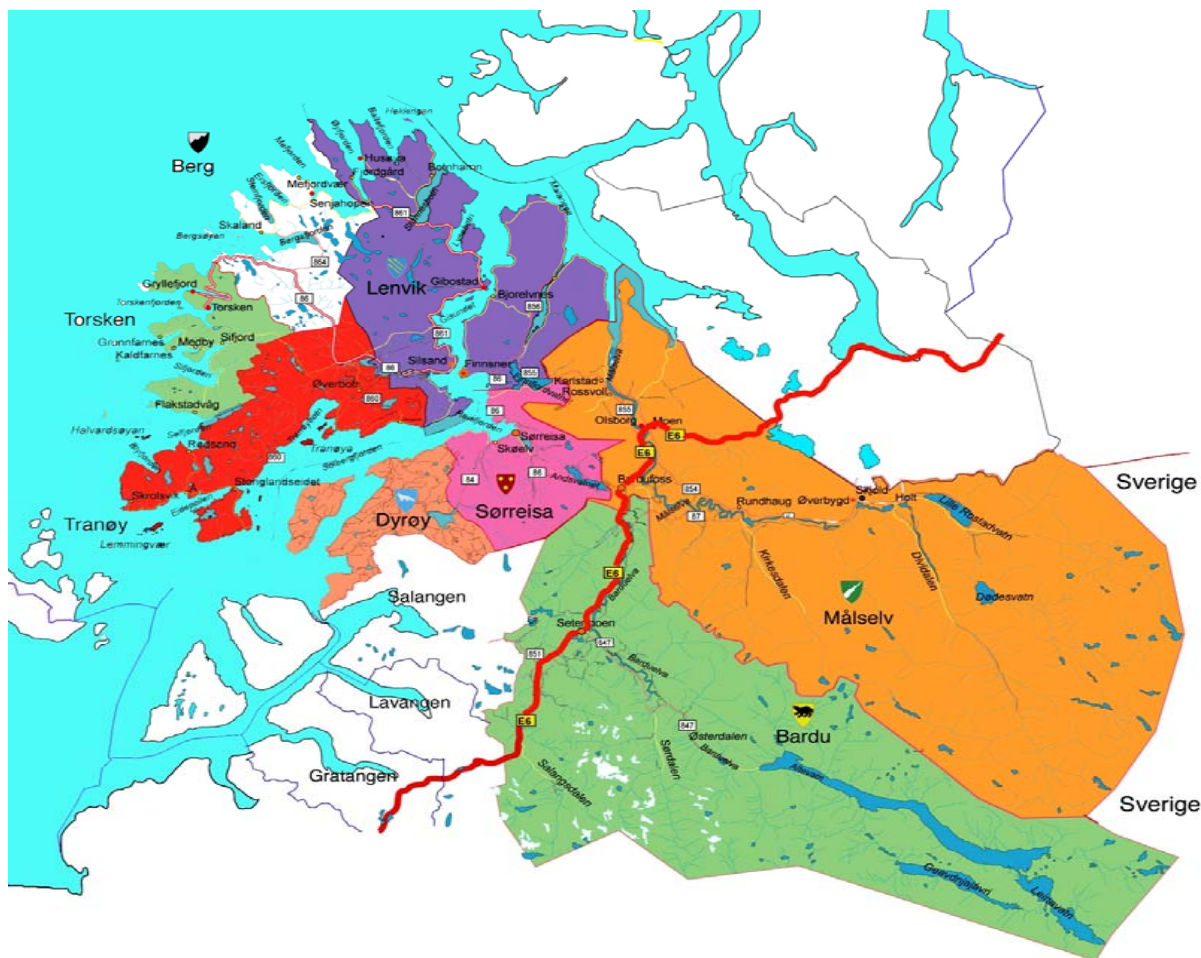
Vil gi 13 helsemilliarder til kommunene

Dagen Medisin 2009-04-20

Helseminister Bjarne Håkon Hanssen vil sende 13 helsemilliarder over til kommunene. Det er hans resept for den nye sykehusreformen som han ønsker skal tre i kraft i 2012, skriver Avisenes Nyhetsbyrå på sin nettside siste.no.

– Vi må lage et økonomisk system som gjør det lønnsomt å forhindre at sykdom får utvikle seg. Det sa Bjarne Håkon Hanssen på Arbeiderpartiets landsmøte søndag, ifølge siste.no.

Behov for interkommunalt helsesamarbeid – ”Senjalegen”

Gryllefjord i Torsken

Svein Steinert 24.04.09

Lenvik – vertskommune for ”Senjalegen”

Svein Steinert 24.04.09

Legesituasjonen på Senja

LENVIK

- Finnsnes legekantor 11 leger, 2 turnus
- Hamna legekantor 2 leger
- Rossfjord (20 km til navet) 1 lege – pt ubesatt
- Gibostad (25 km) 2 leger – besatt

TORSKEN

- Gryllefjord og Sifjord (67/55 km) 1 lege – pt ubesatt

BERG

- Skaland (55km) 1 lege – ubesatt 1/6

TRANØY

- Stonglandseidet (55km) 2 leger – 1 ubesatt
- Vangsvik (20km) Nedlagt

Målsetting med "Senjalegen"

Utredning, etablering og forsøk med en ny ordning for legetjenesten på Senja og i Lenvik.

- Vertskommunemodellen KL § 28
- Felles legevakt for 6 kommuner
- 1 felles base – *behandling der folk bor*
- Utdanningsstillinger

Les mer om Senjalegen: <http://www.nsdm.no/>

Aktuell litteratur om fastlegeordningen

Lov om kommunehelsetjenesten:

<http://www.lovdatab.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/usr/www/lovdatab/all/nl-19821119-066.html&emne=kommunehelsetjenesteloven&&>

Forskrift om fastlegeordning i kommunene:

http://www.lovdatab.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/usr/www/lovdatab/for/sf/ho/ho-20000414-0328.html&emne=forskrift+om+fastlegeordning*&&

Rammeavtale mellom KS og Dnlf om fastlegeordning:

<http://www.legeforeningen.no/index.gan?id=1138>

Evaluering av fastlegereformen 2001-2005:

http://www.shdir.no/vp/multimedia/archive/00007/rapport_7350a.pdf

Tromsø kommune – fastlegeordning:

<http://www.tromso.kommune.no/?id=4037>